

'Alle spreken over 'Boven' komt van beneden'

Het erfgoed van Harry Kuitert

Deze uitspraak is voor heel veel mensen **bevrijdend** geweest, maar heeft bij anderen geleid tot **heftige verontwaardiging**. Die hebben de uitspraak opgevat als een naar beneden halen van God. Hem op de één of andere manier ondergeschikt maken aan het denken van mensen.

Met misschien wel als uiterste consequentie: **het ontkennen van het bestaan van God**.

Ja, en zo kan het komen, dat Harry Kuitert uiteindelijk eindigt met de gedachte, dat mensen, zolang ze niet op hun eigen benen kunnen staan, het nodig hebben om in God te geloven.

Als ze dan eindelijk mondig zijn kunnen ze dat geloof van zich afschudden.

Ze kunnen zich zelf redden, inclusief alles wat hen in het leven overkomt.

Twee vragen:

1. **zegt Kuitert hiermee iets over God**, of alleen over de beelden en begrippen, die wij van God hebben?
2. **valt er wat meer te zeggen over 'Boven'?**

Als je de bovenstaande vaak aangehaalde spreuk van Kuitert goed leest, zie je dat hij het eigenlijk niet over God heeft maar over het spreken over God.

Hij zegt niet: 'Alles van Boven, komt van beneden'.

Daarmee richt hij zich vooral op het bouwwerk dat mensen om God heen geconstrueerd hebben. Inclusief alle eigenschappen, die ze Hem hebben toegedicht. Vervolgens hebben ze de Bijbel zelf goddelijk verklaard, zodat men naar believen Bijbelteksten 'naar de letter' kon gebruiken voor eigen doeleinden.

De kerkgeschiedenis leert ons, dat het vaak een moeizame strijd is geweest om tot geloofsuitspraken te komen, die door iedereen geaccepteerd zijn. En daarbij worden machtsargumenten vaak niet geschuwd.

Misschien had Kuitert het wat beter moeten communiceren, maar misschien moest hij ook zijn eigen proces nog wat meer helder krijgen.

En dan kom ik bij 'Boven', traditioneel de plek waar God te vinden is en waar Hij vaak gelokaliseerd wordt.

We hebben allang begrepen, dat 'boven' een verlegenheidswoord is, en dat het vooral gaat om 'anders', om 'hoogte' en 'diepte'. Niet te grijpen met het menselijk verstand. ('meta-fysisch'= 'voorbij de fysieke zintuigelijke wereld')

Ik heb daar lang over gepuzzeld en ik kom, mee op grond van mijn persoonlijke ervaringen tot de volgende overweging:

Uitgaande van het feit, dat geprobeerd wordt woorden te vinden voor **'onzienlijk, maar wel te ervaren', 'overstijgend, maar met het verstand niet te (be)grijpen'**, kom ik op een heel eenvoudige (kinderlijke...) suggestie: **stel je voor dat het hier om (het geheel van) gevoelens gaat?**

Hoe vaak hebben we niet **de discussie tussen gevoel en verstand?**

Ze kunnen elkaar niet begrijpen, hoewel het verstand dat altijd wel probeert.

Het gevoel geeft aan, dat je geraakt bent, soms helemaal niet te begrijpen, soms overweldigend, maar soms ook heel teer...

Als we dan toch woorden zoeken voor een ervaring, die wij koppelen aan God, zouden die eerder op het vlak van de gevoelens te vinden zijn, dan die van de ratio (het verstandelijke). Dat laatste is eigenlijk niets anders dan een poging om 'een tentje te bouwen'....

Dan wordt ook duidelijk, dat er **alleen in beelden, associaties en gelijkenissen gesproken kan worden over God.**

Heel zuiver gezegd: Eigenlijk zeg je dan niet eens iets over God Zelf, maar over jouw ervaringen met God.

Als je dit nu eens op die manier systematisch zou doordenken, zou een heleboel van onze problematiek rond geloof en leven, in een heel ander perspectief terecht kunnen en met andere woorden benoemd kunnen worden.

Niet meer zozeer in termen van uitleg en oorzaak en gevolg, maar meer in concrete ervaringen en gevoelens, die al dan niet opgeroepen kunnen worden.

Dan is er in het spreken over God ook **altijd sprake van ontmoetingservaringen** en zijn in de werkelijkheid geen feiten aan te wijzen, die kunnen dienen als bewijs, maar ze zouden de functie kunnen hebben als opstapjes naar mogelijke overstijgende ervaringen.

**Ja, en als je dan gaat praten over Almacht, over de Geest, over de Hemel/Hel, en over de dood, dan krijg je misschien een heel andere geloofstaal ...
Verder weg van 'Boven', maar misschien wel veel dichterbij je zelf!**

Reageer maar eens...

Reacties op het verhaal over Kuitert en de taal van het geloven:

'Als geloofstaal taal van gevoelens wordt, wat is dan de geloofsinhoud?'

Wat een mooie en bevrijdende en ruimte biedende gedachtenweg! Tegelijkertijd ook een spannende!

Waarom zou je een gevoel of ervaring van mystieke realiteit koppelen aan God? Waar heb je God (hoe dan ook voorgesteld) dan nog voor nodig? Als ons delen van gevoelens de geloofstaal wordt wat is dan de geloofsinhoud?

De uitnodiging om het met gevoel te doen als opstapje naar nieuwe overstijgende ervaringen plaatst me voor raadsels inzake ons spreken over God.

Hebben 5000 jaar van gevoelens verwoorden toch ook niet geleid tot een vorm van kennen, waar we op mogen vertrouwen? Dat geeft dan toch veel meer zekerheid, dan die paar geloofservaringen van mezelf?

.....

'Geeft geloof nog wel antwoord op onze vragen?'

Een lastige vraag.

We leven in een tijd waarin je **op je computer verschillende zoekmachines** hebt , bijvoorbeeld Google, waar je een vraag kunt intypen. Binnen een paar seconden krijg je een heleboel websites te zien waar je antwoorden kunt zoeken. Let wel: zoeken.

Want **als je op een website klikt, krijg je iets te lezen wat vaak net geen antwoord geeft op**

wat je zoekt. Dus moet je ook nog eens op een volgende website klikken, en nog één, en nog één, en.. Voor je het weet, zit je een hele poos achter je computer zonder dat je het antwoord gevonden hebt wat je hoopte te vinden.

Als we dus de vraag die boven dit stukje staat, invoeren in de computer zullen we waarschijnlijk niet tot een bevredigend antwoord komen.

We leven ook in een tijd waarin mensen antwoorden hebben gevonden op heel veel vragen. De wetenschap heeft veel dingen verklaard en gaat nog steeds door met onderzoek om nóg meer antwoorden te vinden op onbeantwoorde vragen.

Veel mensen hebben door al deze wetenschap niet veel vertrouwen meer in geloof. Sterker nog: ze hebben er alleen maar meer vragen door gekregen en verwachten daar antwoorden op zoals de wetenschap antwoorden heeft gegeven op allerlei vraagstukken. Maar ook hier werkt het net als met de zoekmachines van de computer:

Bij alle vragen die beantwoord worden, komen er weer een heleboel nieuwe vragen naar boven die nog niet beantwoord zijn.

Is de vraag: 'geeft geloof nog wel antwoord op onze vragen?' dan wel te beantwoorden? Over wat voor vragen gaat het eigenlijk?

.....

'Het beeld van God kan ik alleen maar vinden in de woorden van Jezus'

Voor mijzelf kan ik dan beter uit de voeten met de persoon Jezus die onderscheidend heeft geleefd en waar veel over is geschreven. Hij heeft ons voorbeelden gegeven in de gelijkenissen waar wij uit kunnen putten en waar de liefde een grote factor is, naar ons en naar onze naaste. Als ik er vervolgens vanuit ga dat zijn geest in ons werkt dan kunnen wij met vallen en opstaan zijn liefde vertalen naar anderen om ons heen.

.....

'Niet het verstand, maar het gevoel!'

Ik kan me prima vinden in jouw uiteenzetting.

Niet het verstand, maar het gevoel.

Niet op basis van feiten, maar op basis van ontmoeting. Toch voel ik wel de behoefte om te geloven dat **God meer is dan de optelsom**

van al onze gevoelens. En **tegelijkertijd weet ik dat deze behoefte een onderdeel is van mijn eigen gevoel.**

Dat houdt het wel heerlijk **spannend!**